

3. JAVNE FIKSNE TELEKOMUNIKACIONE MREŽE I USLUGE

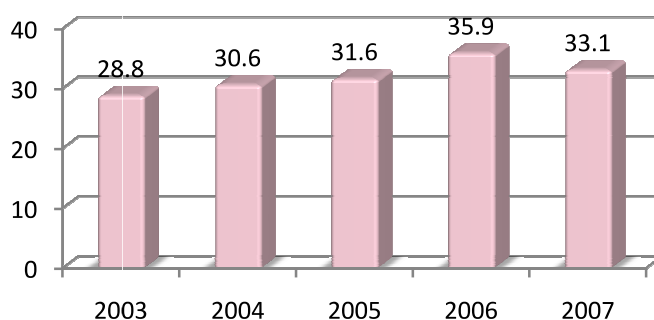
„Telekom Srbija“ a.d. je jedini javni telekomunikacioni operator javnih fiksnih telekomunikacionih usluga. Od 2003. godine, „Telekom Srbija“ a.d. je u vlasništvu dva akcionara: JP PTT saobraćaja Srbija (80%) i OTE-a iz Grčke (20%).

Uzimajući u obzir da je Telekom Srbija jedini operator javnih fiksnih telekomunikacionih usluga, Republička agencija za telekomunikacije je 24. marta 2006, shodno Zakonu o telekomunikacijama, proglasila kompaniju Telekom Srbija za operatora sa značajnim tržišnim udelom. S tim u vezi, pokrenut je postupak izrade modela obračuna troškova i učinaka telekomunikacionih operatora sa značajnim tržišnim udelom, zasnovanog na troškovnom principu.

Prihod od fiksnih telefonskih usluga – 414 mil. evra

Ukupan prihod od fiksnih telefonskih usluga u 2007. godini iznosi 33,1 milijardu dinara, što je za 7% manje u poređenju sa prethodnom godinom kada su ovi prihodi iznosili 35,9 milijardi dinara (Slika 15.). Najveće učešće u ukupnim prihodima i dalje imaju prihodi od ostvarenog saobraćaja koji u posmatranoj godini iznose oko 25,2 milijarde dinara i čine 76% ukupnih prihoda, dok najmanje učešće (a samim tim i najmanji uticaj na kretanje ukupnih prihoda) ostvaruju prihodi od telefonskih govornica – samo 0,06%. Prihod od telefonske pretplate povećao je svoje učešće sa 5,9% koliko je iznosilo u 2006. godini na 9,9% u 2007. godini dok su prihodi od takse za priključak, kao i prihodi od zakupa vodova, interkonekcije i ostali prihodi (posmatrani zbirno) smanjili svoje učešća u analiziranoj godini.

Slika 15. Trend rasta ukupnog prihoda od fiksnih telefonskih usluga (u mil. RSD)

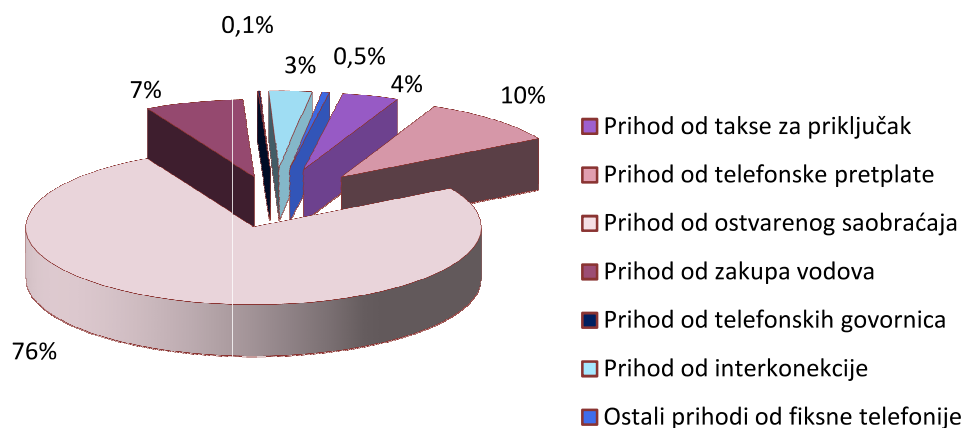

Izvor: RATEL

Posmatrano po vrstama prihoda koji ulaze u ukupne prihode od fiksnih telefonskih usluga (Slika 16.), jedino su prihodi od telefonske pretplate veći za gotovo 60% u 2007. godini u poređenju sa 2006. godinom i iznose oko 3,2 milijarde dinara, dok su sve ostale kategorije prihoda opale, što je kumulativno posmatrano i dovelo do pada ukupnih prihoda. Ovako drastičan porast prihoda od telefonske pretplate je pre svega posledica povećanja telefonske pretplate na 74,75 dinara (bez PDV-a, tarifa koja se primenjuje od 1. novembra 2006. godine) ali i porast broja korisnika od oko 5%. Prihodi od takse za priključak manji su za oko 11% u 2007. godini, što se delimično može objasniti smanjenjem takse za priključak za oko 15% u 2007. godini (i za fizička i za pravna lica). Drastičan pad u 2007. godini zabeležili su i prihodi od telefonskih govornica koji su manji čak 95% u poređenju sa 2006. godinom, ali njihov pad nije bitnije uticao na kretanje ukupnih prihoda od fiksnih telefonskih usluga, budući da je njihovo učešće gotovo zanemarljivo. Prihodi od zakupa vodova, od interkonekcije, kao i ostali prihodi od fiksne telefonije (posmatrani zbirno) su u 2007. godini takođe zabeležili značajan pad od oko 40%, dok su prihodi od ostvarenog saobraćaja u 2007. godini manji za skoro 2% u odnosu na 2006. godinu. Uzimajući u obzir navedeno, kao i činjenicu da su determinante prihoda cena i broj pretplatnika, pad ukupnih prihoda od fiksne telefonije može se objasniti smanjenjem cena svih usluga fiksne telefonije, budući da broj pretplatnika i dalje raste.

Broj potencijalnih korisnika fiksnih telefonskih usluga procenjen je na preko 3,2 miliona, a do kraja 2010. godine očekuje se stopa rasta broja korisnika od 5%. Ovom sektoru predstoji uvođenje troškovnog modela i rebalans tarifa, što bi trebalo da doprinese stabilizaciji cena i prihoda. Planirano prosečno godišnje ulaganje u fiksnu telefoniju iznosi oko 350 miliona evra.

Slika 16. Struktura prihoda od fiksnih telefonskih usluga za 2007. godinu

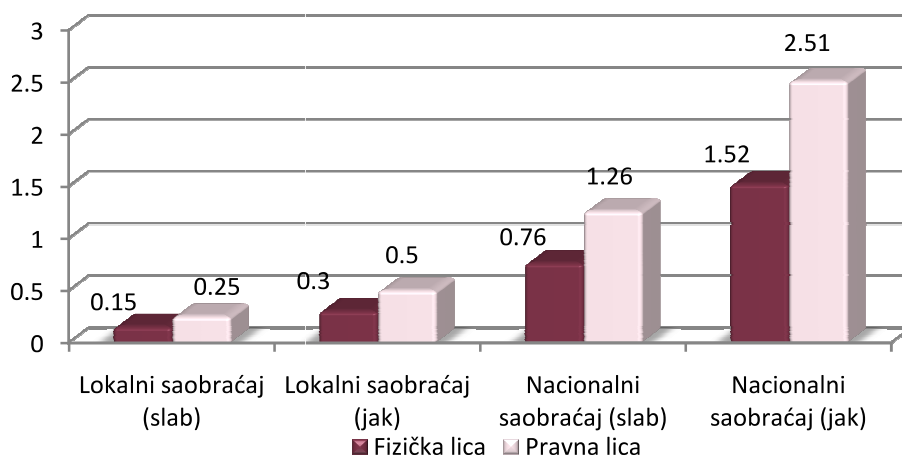
Izvor: RATEL

Na osnovu Odluke RATEL-a, a na zahtev preduzeća Telekom Srbija, cena mesečne pretplate za analogni telefonski priključak od 1. novembra 2006. godine, iznosi 74,75 RSD

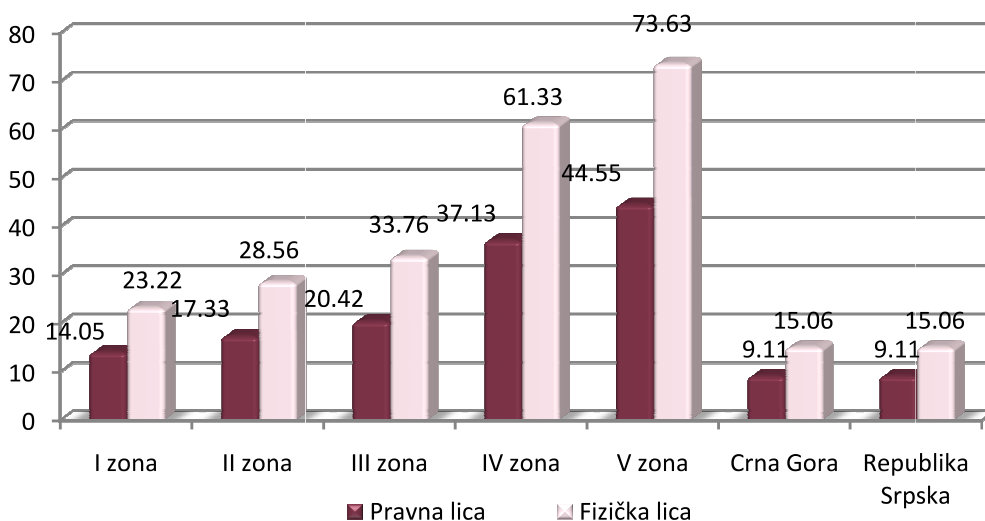
(bez PDV-a) i izjednačena je za fizička i pravna lica. Cene 1 minuta lokalnog, nacionalnog i međunarodnog saobraćaja su u 2007. godini u proseku manje za oko 15%, dok naknada za zasnivanje pretplatničkog odnosa iznosi za fizička lica 5.000,00 dinara, odnosno 10.000,00 dinara za pravna lica, bez PDV-a.

Slika 17. Cene telefonskih usluga za lokalni i nacionalni saobraćaj bez PDV-a (din/min)

Izvor: RATEL

Slika 18. Cene telefonskih usluga za međunarodni saobraćaj bez PDV-a (din/min)

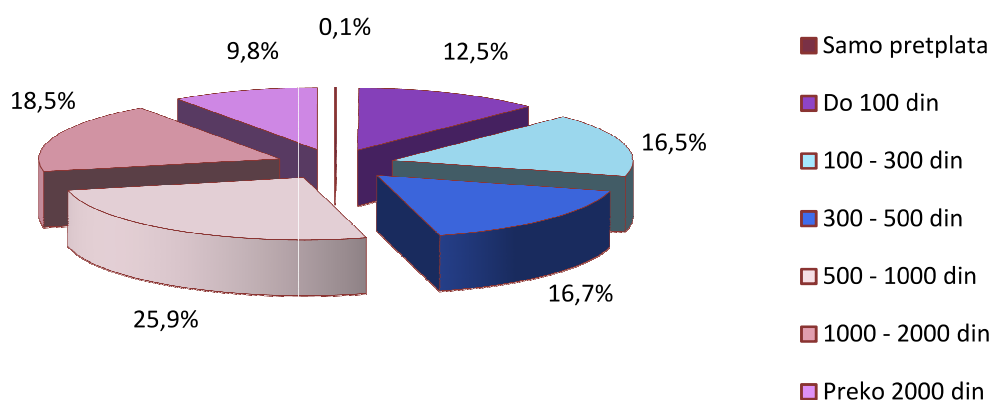

Izvor: RATEL

U poređenju sa prethodnom godinom, broj fizičkih lica koja plaćaju samo pretplatu je smanjen (svega 0,1% od ukupnog broja korisnika). Oko 18,5% korisnika izdvajalo je između

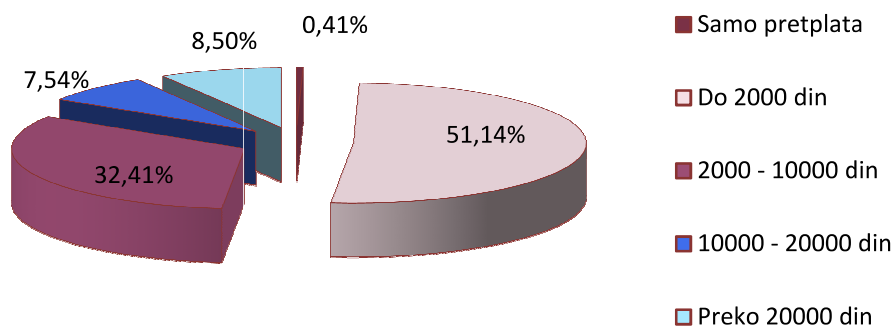
1.000 i 2.000 dinara za mesečni račun u 2007. godini, dok je najveći broj korisnika (oko 25,9%) plaćao između 500 i 1.000 dinara mesečno za usluge fiksne telefonije (Slika 19.). Što se tiče pravnih lica, čak 51% korisnika plaćalo je mesečno preko 20.000 dinara za usluge fiksne telefonije tokom 2007. godine, dok je oko 0,4% njih plaćalo samo pretplatu (Slika 20.).

Slika 19. Raspodela broja fizičkih lica prema visini mesečnog računa

Izvor: RATEL

Slika 20. Raspodela broja pravnih lica prema visini mesečnog računa

Izvor: RATEL

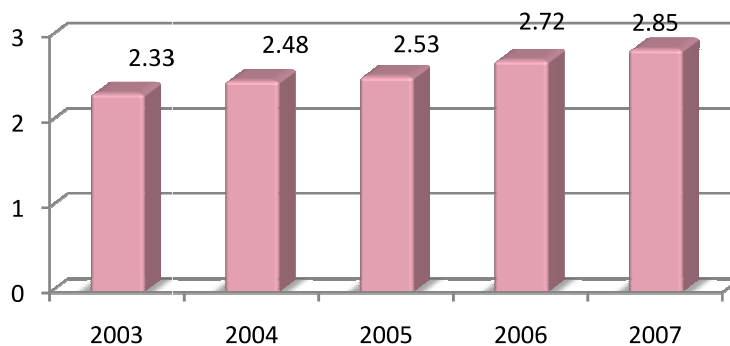
Broj pretplatnika raste iz godine u godinu, a u 2007. godini se povećao za oko 5% u odnosu na 2006. i iznosi oko 2,85 miliona. Učešće fizičkih lica u ukupnom broju korisnika je i dalje visoko i iznosi preko 88%, pri čemu je broj dvojničkih

**Broj pretplatnika je
2,85 miliona**

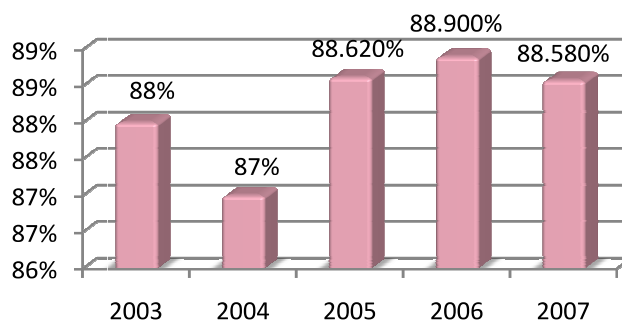
linija smanjen za oko 25%. Procenat digitalizacije se povećao i iznosi 93,31%. Srednja vrednost procenta direktnih linija u gradovima je 32,85%.

Slika 21. Broj pretplatnika (mil.)

Izvor: RATEL

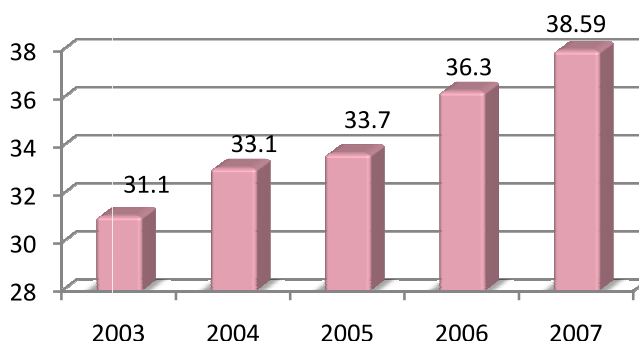
Slika 22. Učešće fizičkih lica u ukupnom broju pretplatnika

Izvor: RATEL

Broj korisnika na 100 stanovnika se povećao u odnosu na prethodnu godinu i iznosi 38,59, što odgovara proseku u regionu.

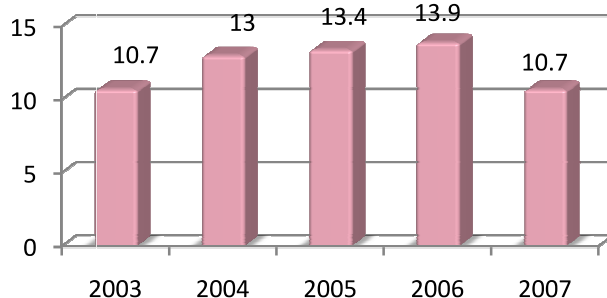
Slika 23. Broj korisnika fiksne mreže na 100 stanovnika

Izvor: RATEL

U 2007. godini je smanjen broj javnih govornica sa 13,9 hiljada na 10,7 hiljada, što je i prikazano na Slici 24. Posledično, drastično je opao i prihod od telefonskih govornica koji u 2007. godini učestvuje sa samo 0,1% u ukupnim prihodima od fiksnih telefonskih usluga. Očigledno je da telefonske govornice prestaju da donose profit telekomunikacionim operatorima i da se polako gubi interes za ulaganje u ovaj vid usluga. Zbog toga je neophodno da se realizacijom univerzalnog servisa pomognu operatori koji su zainteresovani da dalje obavljaju ovaj vid usluga, što je od izuzetne važnosti za nerazvijene sredine Republike Srbije.

Slika 24. Broj javnih govornica (u hiljadama)

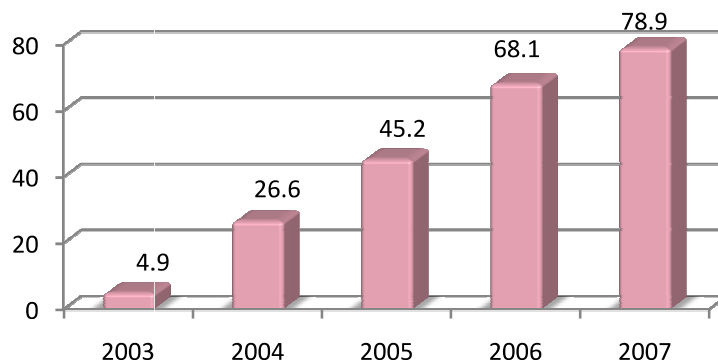

Izvor: RATEL

Kretanje broja ISDN priključaka u periodu 2003 – 2007. godina prikazano je na Slici 26. U 2007. godini, broj pretplatnika iznosi 78,9 hiljada što je za 15,8% više u poređenju sa 2006. godinom. Bazni pristup ima preko 97% pretplatnika, dok preostali korisnici imaju primarni pristup.

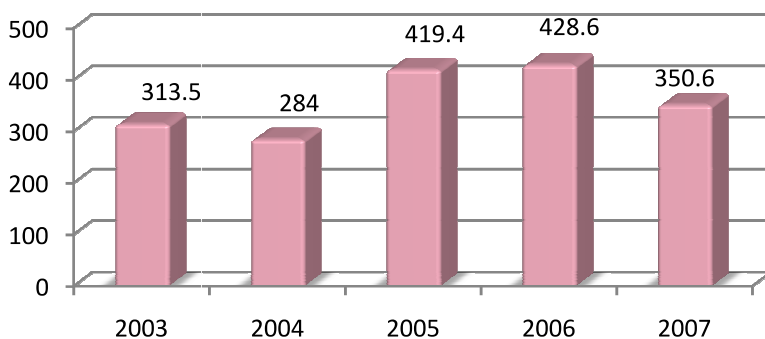
Slika 25. Ukupan broj ISDN pretplatnika (u hiljadama)

Izvor: RATEL

U 2007. godini, broj nerešenih zahteva za novim telefonskim linijama iznosio je oko 350 hiljada, što predstavlja smanjenje od oko 18% u poređenju sa 2006. godinom. Smanjen je i broj kvarova na 100 direktnih linija za godinu dana, pa u 2007. godini iznosi 48,71 a procenat kvarova otklonjenih za 24 časa je 75%.

Slika 26. Broj zahteva za novim telefonskim linijama (u hiljadama)

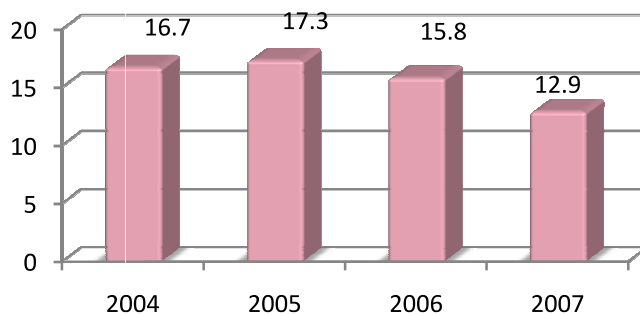
Izvor: RATEL

Ukupan saobraćaj ostvaren preko fiksne mreže u 2007. godini nastavlja da se smanjuje u poređenju sa 2006. godinom i procenjuje se na 12,9 milijardi minuta (18% manje u odnosu na prethodnu godinu - Slika 27.). Povećanje broja korisnika fiksne telefonije ukazuje

na to da nije smanjen interes građana za ovaj vid servisa, ali je očigledno da konstantno smanjenje ostvarenog saobraćaja u prethodne dve godine govori da pretplatnici manje koriste klasičan telefon i da se deo saobraćaja prebacuje na druge servise. Prvenstveno se to odnosi na mobilnu telefoniju, ali i na elektronske poruke, prenos glasa putem Interneta i slično. Jedan od rezultata ovog trenda jeste i smanjenje prihoda u fiksnoj telefoniji.

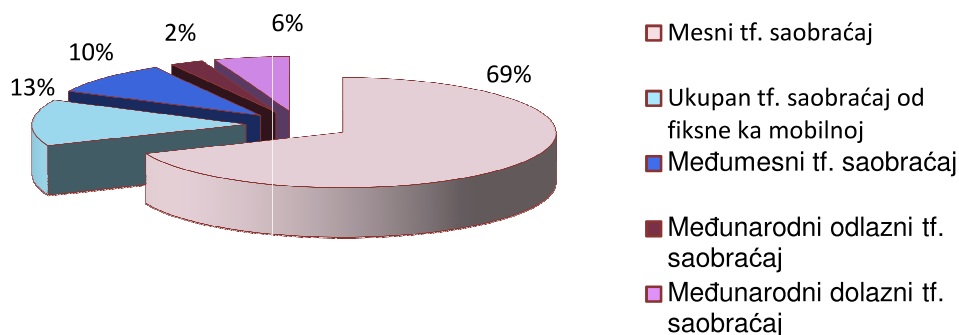
Ukupan broj minuta saobraćaja ostvarenih u fiksnoj telekomunikacionoj mreži se meri na osnovu podataka sa centrala na kojima postoji mogućnost beleženja ostvarenih impulsa/minuta. Tako dobijeni podaci se ekstrapoliraju prema ukupnom broju pretplatnika u mreži. Od ukupnog saobraćaja, 69% je bio mesni telefonski saobraćaj, a svega 2% međunarodni odlazni saobraćaj (Slika 27.).

Slika 27. Ukupan saobraćaj (milijardi minuta)

Izvor: RATEL

Slika 28. Raspodela saobraćaja fiksne mreže za 2007. godinu

Izvor: RATEL